

(i) Printed Pages : 7

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

1	7	5	2	1
---	---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	6
---	---	---	---

**B.A./B.Sc. (General) 6th Semester
(2055)**

GEOGRAPHY (In all Mediums)

Paper : XI : World Regional Geography-II

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 60

Note :— (1) Attempt **FIVE** questions in all, selecting **one** question from each Unit. Question No. **1** is compulsory.

(2) Special credit will be given to suitable maps and diagrams.

(3) Use of stencil is allowed.

1. Locate any **TEN** of the following on the outline map of the world and explain them in **30** words each :

- (1) Coal Mining areas of East Asia.
- (2) Karakoram Mountain Range.
- (3) High population density areas of East Asia.
- (4) Mediterranean type of climate in MENA Region.
- (5) Deserts of Middle East.
- (6) Persian Gulf.
- (7) Soils of South Asia.

- (8) Rivers of South Asia.
- (9) Insular or Island countries of South East Asia.
- (10) What is the role of SAARC ?
- (11) The Rift Valley of East Africa.
- (12) Coffee Plantation in Africa South of Sahara.
- (13) Major dams built in Africa South of Sahara.
- (14) Zambezi River Basin.
- (15) Diamond mines in Africa. 10×2=20

UNIT-I

2. Give a detailed account on the physiographic division of East Asia Region with the help of map. 10
3. Write an essay on the Agriculture of East Asia with the distribution of major crops across the region. 10

UNIT-II

4. Write a detailed account on the river system of South Asia with the help of map. 10
5. Write notes on any two of the following :
 - (i) Rubber Producing areas in South East Asia.
 - (ii) Tea producing areas of South Asia.
 - (iii) Population of South East Asia. 10

UNIT-III

6. Petroleum plays a central role in driving the economies of MENA (Middle East and North Africa) countries. Elaborate. 10
7. Give an account of the demographic characteristics of the Middle East and North Africa. 10

UNIT-IV

8. Discuss the distribution of Minerals of Africa South of Sahara. 10
9. Write notes on any two of the following :
 - (i) Problem and Prospects related to organization of African unity.
 - (ii) Cash crops of Africa.
 - (iii) The African Plateaus. 10

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- (1) सभी में से पांच प्रश्न करें, प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न करें।
प्रश्न नं. 1 अनिवार्य है।

(2) मानचित्र तथा आरेखों को उपयुक्त विशेष क्रेडिट दिया जाएगा।

(3) स्टेंसिल के उपयोग की अनुमति है।

1. विश्व के रूपरेखा मानचित्र पर निम्नलिखित में से किन्हीं दस को ढूँढ़िए तथा प्रत्येक को 30 शब्दों में स्पष्ट कीजिए :

(1) पूर्वी एशिया के कोयला खनन क्षेत्र।

(2) काराकोरम पर्वत श्रृंखला।

(3) पूर्वी एशिया के उच्च जनसंख्या घनत्व वाले क्षेत्र।

(4) MENA क्षेत्र में भूमध्यसागरीय प्रकार की जलवायु।

- (5) मध्य पूर्व के रेगिस्तान।
- (6) फारस की खाड़ी।
- (7) दक्षिण एशिया की मिट्टी।
- (8) दक्षिण एशिया की नदियाँ।
- (9) दक्षिण पूर्व एशिया के द्वीपीय देश।
- (10) SAARC की भूमिका क्या है ?
- (11) पूर्वी अफ्रीका की रिफ्ट घाटी।
- (12) सहारा के दक्षिण में अफ्रीका में कॉफी बागान।
- (13) सहारा के दक्षिण में अफ्रीका में निर्मित प्रमुख बाँध।
- (14) ज़ाम्बेजी नदी बेसिन।
- (15) अफ्रीका में हीरे की खदानें। 10×2=20

यूनिट-I

2. मानचित्र की सहायता से पूर्वी एशिया क्षेत्र के भौगोलिक विभाजन पर विस्तृत विवरण दीजिए। 10
3. क्षेत्रभर में प्रमुख फसलों के वितरण के साथ पूर्वी एशिया की कृषि पर एक निबंध लिखिए। 10

यूनिट-II

4. मानचित्र की सहायता से दक्षिण एशिया की नदी प्रणाली पर विस्तृत विवरण लिखें। 10
5. निम्नलिखित में से किन्हीं दो पर टिप्पणी लिखें :
 - (i) दक्षिण पूर्व एशिया में रबर उत्पादक क्षेत्र।
 - (ii) दक्षिण एशिया के चाय उत्पादक क्षेत्र।
 - (iii) दक्षिण पूर्व एशिया की जनसंख्या। 10

ਯੂਨਿਟ-III

6. MENA (ਸਥਾਨ ਪੂਰਵ ਅਤੇ ਉਤਰੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ) ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਨੇ ਵਿੱਚ ਪੈਟਰੋਲਿਅਮ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਸਥਾਰ ਨੂੰ ਦੱਸੋ। 10
7. ਸਥਾਨ ਪੂਰਵ ਅਤੇ ਉਤਰੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਅਕੀਯ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਰਣ ਨਿਭਾਉਣ। 10

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਸਹਾਰਾ ਦੇ ਦੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਦੇ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਵਿਵਰਣ ਨੂੰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 10
9. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਨੂੰ ਟਿੱਪਣੀ ਲਿਖੋ :
 - (i) ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਇਕਤਾ ਨੂੰ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮਸਥਾ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ।
 - (ii) ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਦੀ ਨਕਦੀ ਫਸਲਾਂ।
 - (iii) ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਦੀ ਧਰਤੀ।
 10

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- (1) ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

(2) ਮਾਨਚਿੱਤਰ ਅਤੇ ਆਰੇਖਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(3) ਸਟੈਨਸਿਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਅਨੁਮਤੀ ਹੈ।

1. ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਨਕਸ਼ੇ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਦਸ ਲੱਭੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਓ :

(1) ਪੂਰਬੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਕੋਲਾ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ

(2) ਕਾਰਾਕੋਰਮ ਪਹਾੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ

(3) ਪੂਰਬੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਉੱਚ ਆਬਾਦੀ ਘਣਤਾ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ

- (4) ਮੇਨਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਭੂਮੱਧ ਸਾਗਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਜਲਵਾਯੂ
- (5) ਮੁੱਧ ਪੂਰਬ ਦੇ ਮਾਰੂਥਲ
- (6) ਫਾਰਸੀ ਖਾੜੀ
- (7) ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੀਆਂ ਮਿੱਟੀਆਂ
- (8) ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੀਆਂ ਨਦੀਆਂ
- (9) ਦੱਖਣੀ ਪੂਰਬੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਟਾਪੂ ਦੇਸ਼
- (10) ਸਾਰਕ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕੀ ਹੈ ?
- (11) ਪੂਰਬੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦੀ ਰਿਫਟ ਵੈਲੀ
- (12) ਸਹਾਰਾ ਦੇ ਦੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਕੌਫੀ ਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨ
- (13) ਸਹਾਰਾ ਦੇ ਦੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਮੁੱਖ ਡੈਮ
- (14) ਜਾਂਬੇਜ਼ੀ ਨਦੀ ਬੇਸਿਨ
- (15) ਅਫਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਹੀਰੇ ਦੀਆਂ ਖਾਣਾਂ। 10×2=20

ਯੂਨਿਟ-I

2. ਨਕਸ਼ੇ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਪੂਰਬੀ ਏਸ਼ੀਆ ਖੇਤਰ ਦੇ ਭੌਤਿਕ ਵਿਭਾਜਨ 'ਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵੇਰਵਾ ਦਿਓ। 10
3. ਖੇਤਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਪੂਰਬੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਲਿਖੋ। 10

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਨਕਸ਼ੇ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਦਰਿਆਈ ਸਿਸਟਮ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਿਖੋ। 10

5. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ 'ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

(i) ਦੱਖਣੀ ਪੂਰਬੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਰਬੜ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ

(ii) ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਚਾਹ ਉਤਪਾਦਕ ਖੇਤਰ

(iii) ਦੱਖਣੀ ਪੂਰਬੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੀ ਆਬਾਦੀ।

10

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਮੇਨਾ (ਮੁੱਧ ਪੂਰਬ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਅਫਰੀਕਾ) ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਕੇਂਦਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਰੋ। 10

7. ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਜਨਸੰਖਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿਓ। 10

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਸਹਾਰਾ ਦੇ ਦੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਫਰੀਕਾ ਦੇ ਖਣਿਜਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 10

9. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ 'ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

(i) ਅਫਰੀਕੀ ਏਕਤਾ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਸਿਆ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ

(ii) ਅਫਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਨਕਦੀ ਫਸਲਾਂ

(iii) ਅਫਰੀਕੀ ਪਠਾਰ।

10